

**Program Rozwoju Pieczy Zastępczej
w Powiecie Tarnobrzeskim
na lata 2024-2026**

Luty 2024

Spis treści:

- I. Wstęp
- II. Podstawy prawne działań określonych w Programie
- III. Charakterystyka rodzin zastępczych w Powiecie Tarnobrzeskim
- IV. Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej w Powiecie Tarnobrzeskim
- V. Cele Programu
- VI. Zakładane rezultaty realizacji Programu
- VII. Źródła finansowania
- VIII. Monitorowanie Programu

WSTĘP

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2023r., poz. 1426 z późn. zm.) zobowiązuje powiat do zapewnienia dzieciom pozbawionym wsparcia ze strony rodziny naturalnej, w tym rodziców biologicznych – opieki zastępczej w formie rodzinnej bądź instytucjonalnej. W celu zapewnienia takiego wsparcia tworzy się między innymi Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026, którego intencją jest wdrożenie w życie działań, mających na celu doprowadzić do ograniczenia ilości umieszczeń dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na rzecz rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodzinna piecza zastępcza stanowi w dalszym ciągu najbardziej pożądaną formę opieki i wychowania, dającą największą szansę i możliwości na prawidłowy rozwój dzieci pochodzących ze środowisk o zaburzonych relacjach wewnątrzrodzinnych, doświadczonych przez los przemocą, czy też alkoholizmem w rodzinie. Celem pieczy zastępczej jest zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno – rekreacyjnych, zapewnienie dziecku przygotowania do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami oraz rozwijania swoich pasji i zainteresowań. Opiekunowie zastępczy odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu osobowości dziecka, jego duchowości, moralności, relacji społecznych. Dzięki nim dzieci mają szansę nie powielać błędów swoich biologicznych rodziców i stać się w przyszłości dobrymi ludźmi, w tym ojcami, matkami, obywatelami.

Osoby, które decydują się pełnić funkcję rodziny zastępczej muszą spełniać określone w ustawie warunki, a przede wszystkim posiadać odpowiednie predyspozycje oraz motywację do tego, by przyjąć na siebie pełną odpowiedzialność za powierzone im dzieci, stale zaspokajać ich potrzeby, troszczyć się o nich, wspomagać ich rozwój fizyczny, psychiczny, emocjonalny i społeczny.

Niniejszy Program prezentuje stan pieczy zastępczej na terenie Powiatu Tarnobrzieskiego oraz wskazuje zakres niezbędnych zadań i działań, zmierzających do ograniczenia instytucjonalnych form opieki i sieroctwa społecznego. Zawiera on założone do osiągnięcia cele, kierunki działań oraz rezultaty jego realizacji. Niniejszy dokument pozwoli zaplanować działania umożliwiające rozwój rodzinnych form opieki zastępczej poprzez

profilaktykę w formie specjalistycznego wsparcia i współdziałania w kontaktach ze środowiskiem oraz pomoże w rozwiązywaniu problemów życia codziennego rodzin.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie bezpośrednio wykonujące zadania z zakresu pieczy zastępczej opracowało 3 - letni Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Tarnobrzeskim na lata 2024-2026. Do konsultacji społecznych zaproszeni zostali przedstawiciele i specjaliści z placówek opiekuńczo-wychowawczej, poradni psychologiczno-pedagogicznej, ośrodków pomocy społecznej oraz rodzin zastępczych.

II. Podstawy prawne działań określonych w Programie

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym Programie, podejmowane i realizowane są w oparciu o następujące przepisy i dokumenty:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1997r. Nr 78 poz. 483);
- 2) Konwencja o Prawach Dziecka;
- 3) Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2024r., poz. 107);
- 4) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023r. poz. 1426 z późn. zm.);
- 5) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023r., poz. 901 z późn. zm.);
- 6) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 16 listopada 2023r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023r., poz. 2528)
- 7) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 6 listopada 2023r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023r., poz. 2452)

Za organizację pieczy zastępczej odpowiada powiat. Do zadań powiatu należą w szczególności:

a) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej;

b) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,

c) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia,

d) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych,

e) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia rodzinnego o zasięgu ponadgminnym,

f) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,

g) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania: grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa,

h) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,

i) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich,

j) wprowadzanie danych do rejestru, ich aktualizacja i usuwanie,

k) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka,

l) finansowanie:

- świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
- pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
- szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego,

ł) sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu

wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego w terminie:

- 1) do dnia 31 stycznia danego roku – za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku;
 - 2) do dnia 31 lipca danego roku – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;
- m) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji w przypadku powstania zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej,
- n) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu, wsparcia rodzin z dziećmi,
- o) finansowanie pobytu dzieci cudzoziemców w pieczy zastępczej mających miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie: zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, uzyskania w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej .

Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej Starosta wykonuje za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz Organizatorów Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Do zakresu działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie należą wszystkie sprawy z zakresu pieczy zastępczej niezastrzeżone na rzecz innych podmiotów.

III. Charakterystyka rodzin zastępczych w Powiecie Tarnobrzeskim

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązująca od 1 stycznia 2012r. pozostawiła w gestii powiatu zadania związane z pieczą zastępczą wprowadzając zmiany dotyczące nazewnictwa rodzin zastępczych, rodzajów i wysokości świadczeń.

Zgodnie z Ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodziny zastępcze dzielą się na:

- a) spokrewnione
- b) niezawodowe
- c) zawodowe, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna
- d) rodzinny dom dziecka

Poniższe tabele przedstawiają liczbę rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci funkcjonujących na terenie powiatu tarnobrzeskiego w latach 2021 – 2023.

Rodziny zastępcze na terenie Powiatu Tarnobrzeskiego w latach 2021-2023

<i>Rodzaj rodziny zastępczej*</i>	2021	2022	2023
Rodziny spokrewnione	17	18	13
Liczba dzieci w rodzinach spokrewnionych	21	20	16
Rodziny niezawodowe	7	9	8
Liczba dzieci w rodzinach niezawodowych	12	16	15
Rodziny zawodowe specjalistyczne	0	0	0
Rodziny zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	0
Rodzinny dom dziecka	0	0	0

*Rodzaj rodziny określony zgodnie z nazewnictwem rodzin zastępczych funkcjonujących od 1 stycznia 2012r.

Przedstawione dane wskazują, iż większość środowisk zastępczych to w dalszym ciągu przeważająca ilość rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem. Wśród nich w zdecydowanej większości funkcję rodzin zastępczych pełnią dziadkowie, potem starsze rodzeństwo. Rodziny zastępcze niezawodowe to głównie dalsi krewni jak ciotka i wujek bądź osoby nie mające pokrewieństwa z dzieckiem.

Liczba rodzin zastępczych w skali roku w latach 2021 – 2023 nieznacznie waha się oscylując w granicach 25 środowisk. Najczęstszymi przyczynami umieszczeń dzieci w rodzinach zastępczych jest:

- a) bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych– w 2021r. (19 dzieci), w 2022r. (22 dzieci), w 2023r. (18 dzieci),
- b) sieroctwo – w 2021r. (5 dzieci), w 2022r. (8 dzieci), w 2023r. (7 dzieci),
- c) uzależnienie od alkoholu rodziców lub jednego z nich – w 2021r. (7 dzieci), w 2022r. (7 dzieci), w 2023r. (4 dzieci),
- d) półsieroctwo – w 2021r. (2 dzieci), w 2022r. (2 dzieci), w 2023r. (2 dzieci),

Większość rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych nie utrzymuje z nimi kontaktów lub są to sporadyczne kontakty telefoniczne bądź osobiste w formie krótkich spotkań i rozmów. Niektórzy z nich utrzymują systematyczne i pozytywne kontakty, jednak ich sytuacja życiowa nie pozwala na przejęcie pełnej opieki nad dzieckiem. Zdecydowana większość rodziców biologicznych nie podejmuje żadnych działań w celu poprawy swojej sytuacji lub też podejmowane przez nich próby zmiany nie przynoszą oczekiwanych efektów. Rodzice biologiczni po odebraniu im dziecka tylko początkowo wykazują chęć w odzyskaniu dziecka a osoby uzależnione od alkoholu rzadko kiedy podejmują się terapii odwykowej, co utrudnia osiągnięcie stabilizacji życiowej i przejęcie opieki nad dzieckiem. Podczas pracy z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej często odnosi się wrażenie, że rodzice ci czują się zwolnieni z obowiązku i odpowiedzialności za własne dzieci, gdyż na co dzień są one zaopiekowane przez rodzinę zastępczą, która dba o wszelkie potrzeby dziecka i zajmuje się codziennymi jego sprawami. W związku z tym wskazana jest ścisła, wielokierunkowa praca asystenta rodziny z rodziną biologiczną, ale też praca i zaangażowanie ze strony rodzica z asystentem umożliwiającą powrót dzieci do środowiska naturalnego.

Analizując dane dotyczące rodzin zastępczych na terenie powiatu zwrócić należy uwagę na brak rodzin zastępczych zawodowych, w tym zawodowych specjalistycznych i pełniących funkcję pogotowia rodzinnego. Zważywszy na przepisy ograniczające możliwość umieszczenia dzieci poniżej 10 roku życia w instytucjonalnej pieczy zastępczej wydaje się niezbędnym utworzenie rodziny zastępczej zawodowej.

IV. Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej w Powiecie Tarnobrzeskim

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej;
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Placówkę opiekuńczo-wychowawczą prowadzi powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania. Placówka opiekuńczo-wychowawcza:

- 1) zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne;
- 2) realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;
- 3) umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
- 4) podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny;
- 5) zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- 6) obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi;
- 7) zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

Placówka jest prowadzona jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu:

- 1) socjalizacyjnego;
- 2) interwencyjnego;
- 3) specjalistyczno-terapeutycznego;
- 4) rodzinnego.

W placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego są umieszczane dzieci powyżej 10 roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. Umieszczenie dziecka poniżej 10 roku życia w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego jest możliwe w przypadku, gdy w danej placówce opiekuńczo – wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa. W placówce można umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 14 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej. Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się, umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu, współpracuje z sądem, powiatowym centrum pomocy rodzinie, rodziną, asystentem rodziny, organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz innymi osobami i instytucjami.

Na terenie powiatu tarnobrzeskiego funkcjonują trzy placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego – Dom Dziecka w Skopaniu, ul. Leśna 2/1A, Dom dla Dzieci w Skopaniu, ul. Leśna 2/2, oraz Dom dla Dzieci i Młodzieży, ul. Leśna 2/1B, które podlegają pod Centrum Opieki nad Dzieckiem w Skopaniu, ul. Leśna 2/3 i są przeznaczone

dla dzieci i młodzieży pozbawionej opieki rodzicielskiej. Dwie z nich tj. Dom Dziecka oraz Dom dla Dzieci i Młodzieży łączy funkcję placówki socjalizacyjnej z miejscami interwencyjnymi. Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze zabezpieczają w większości potrzeby powiatu

w zakresie opieki nad dziećmi pozbawionymi wsparcia ze strony własnego środowiska rodzinnego. Należy jednak zaznaczyć, iż dzieci pochodzące z terenu powiatu są także z różnych względów umieszczane w instytucjonalnej pieczy zastępczej poza terenem powiatu.

Dane dotyczące liczby dzieci pochodzących z terenu Powiatu Tarnobrzeskiego, umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2021 - 2023 prezentuje poniższa tabela.

Dzieci pochodzące z terenu Powiatu Tarnobrzeskiego przebywające w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2021 – 2023.

Rok	2021	2022	2023
Liczba dzieci umieszczonych w placówkach OGÓŁEM	22	22	24
w tym przebywające w Domu Dziecka w Skopaniu	3	3	6
W tym przebywające w Domu dla Dzieci w Skopaniu	8	9	7
W tym przebywające w Domu dla Dzieci i Młodzieży w Skopaniu	11	10	11

Na terenie Powiatu Tarnobrzeskiego nie funkcjonuje placówka typu interwencyjnego lub rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego. Dotychczas potrzeby w tym zakresie były zaspokajane przez placówki opiekuńczo – wychowawcze łączące funkcje socjalizacyjną i interwencyjną położone na terenie własnego powiatu. Nowe przepisy dotyczące pieczy zastępczej, w szczególności te, które nie pozwalają na umieszczenie dzieci poniżej 10 roku życia w placówkach opiekuńczo- wychowawczych ukierunkowują samorząd na podjęcie działań w zakresie tworzenia warunków dla powstawania rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych.

V. Cele Programu

Celem głównym niniejszego Programu jest stworzenie warunków dla rozwoju systemu pieczy zastępczej w Powiecie Tarnobrzesckim, ze szczególnym ukierunkowaniem na jej rodzinne formy.

Cele szczegółowe:

Cel I.

Wielokierunkowa praca z rodzinami zagrożonymi odebraniem dziecka, niezaradnymi w wypełnianiu przez nie funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Wzmocnienie rodziny jako pierwszego, najważniejszego ogniwa systemu opieki nad rodziną i dzieckiem poprzez środowiskowe, wielozakresowe wsparcie w realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych jest zadaniem w obszarze szeroko rozumianej profilaktyki. Dotychczasowe doświadczenia i obserwacje wskazują na potrzebę wsparcia rodzin naturalnych już wówczas, gdy pojawiają się pierwsze poważne problemy. Pomocy tym rodzinom często udziela się zbyt późno, w chwili gdy doświadczają głębokiego kryzysu. Najczęściej też w tym momencie zachodzi potrzeba odebrania dzieci z rodziny w celu zagwarantowania im bezpieczeństwa i realizacji podstawowych potrzeb. W obszarze tym szczególnie nacisk należy położyć na profesjonalną, systemową pracę z rodziną dysfunkcyjną, w kryzysie, wypełniającą swoje obowiązki rodzicielskie w nieprawidłowy sposób, w jej środowisku naturalnym. Działania wspomagające i wspierające rodzinę pozwolą na wzmocnienie jej podstawowych funkcji oraz zminimalizują jej dysfunkcje, a tym samym ograniczą wzrost liczby orzeczeń sądu rodzinnego o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

Cel II:

Rozwój i wsparcie rodzinnych formy pieczy zastępczej

Cel ten zakłada pozyskiwanie kandydatów na niezawodowe oraz zawodowe rodziny zastępcze oraz objęcie ich specjalistycznymi szkoleniami oraz wsparciem. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej jest działaniem podjętym w momencie, gdy rodzina naturalna w żaden sposób nie jest już w stanie zabezpieczyć potrzeb dziecka. Stąd też umieszczeniu

dziecka poza rodziną biologiczną towarzyszyć powinno przyjęcie zasady zapewnienia mu możliwie najlepszych warunków rozwojowych w rodzinnym środowisku zastępczym, odpowiednio przygotowanym do pełnienia tej szczególnej roli.

Cel III:

Wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej

Dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej, szczególnie w rodzinach spokrewnionych bardzo często pozostają w niej aż do uzyskania pełnoletności, a niekiedy i znacznie dłużej. Przyczyny tego stanu są różnorodne. Najczęściej rodzice biologiczni nie widzą potrzeby reintegracji ich rodziny, gdyż dzieci tak czy inaczej w rodzinie najbliższej pozostają, otrzymując dodatkowo środki na częściowe pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem dzieci. Ponadto reintegracja rodziny wymaga od rodziców biologicznych wysiłku i pracy nad sobą, by przejąć na nowo obowiązki wynikające z posiadania dzieci. Stąd też niezbędnym warunkiem realizacji tego zadania jest doprowadzenie do otwarcia się zarówno rodziców, jak i dzieci na działania pomocowe, wytrwałości w dążeniu do celu, a co najważniejsze – zmotywowanie do działania, którego finalnym efektem będzie rodzina zintegrowana, harmonijna, w której zarówno rodzice, jak i dzieci znajdą oparcie i wzorzec do budowania w przyszłości prawidłowych relacji rodzinnych.

Cel IV:

Wspieranie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej

Pełnoletni wychowankowie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, realizujący programy usamodzielnienia rzadko mogą liczyć na wsparcie ze strony swoich rodzin biologicznych. Dlatego też ważnym zadaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu jest wspieranie tychże osób w zakresie procesu usamodzielnienia poprzez m.in. pomoc w uzyskaniu wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, a także wsparcie finansowe i rzeczowe. Działania te, w zależności od potrzeb osoby usamodzielnianej, powinny również polegać na aktywizowaniu jej do uczestnictwa w życiu społecznym czy też w podejmowaniu działań na rzecz konstruktywnych zmian w swoim życiu.

Cel V:

Utrzymanie poziomu świadczonych usług na terenie Powiatu Tarnobrzskiego w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej

Na terenie Powiatu Tarnobrzskiego funkcjonuje 3 placówki opiekuńczo – wychowawcze typu socjalizacyjnego, administrowane przez Centrum Opieki nad Dzieckiem w Skopaniu, w których w latach 2021 – 2023 umieszczonych zostało ogółem 68 wychowanków, w tym w Domu Dziecka – 12, w Domu dla Dzieci – 24, w Domu dla Dzieci i Młodzieży – 32.

Dla wszechstronnego rozwoju dzieci oraz przygotowania ich do samodzielnego funkcjonowania po osiągnięciu pełnoletności i opuszczeniu placówki istotny jest poziom świadczonych usług oraz dbałość o ich wysoki standard. Cel ten może zostać osiągnięty w warunkach sprzyjających doksztalcaniu kadry oraz poprawy warunków infrastruktury placówek.

Działania, termin realizacji oraz Realizatorzy Programu

Cel	Działania	Termin realizacji	Realizator
Cel I	1. Działania profilaktyczne w celu zapobiegania zagrożeniom prawidłowego rozwoju dziecka i funkcjonowania rodziny w środowisku w tym poradnictwo rodzinne, prowadzenie oddziaływań profilaktycznych w szkołach i innych placówkach wsparcia dziennego funkcjonujących na terenie powiatu, wspieranie rodziców w wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez porady psychologiczne, prawne, socjalne, terapeutyczne, pedagogiczne.	2024 – 2026	PCPR
	2. Współdziałanie z asystentem rodziny w zakresie przygotowania rodzin biologicznych na powrót dziecka przebywającego w pieczy zastępczej.	2024 – 2026	OPS, PCPR
	3. Promowanie wartości rodziny wśród lokalnej społeczności poprzez media, audycje, organizowanie imprez rodzinnych, itp.	2024 - 2026	PCPR, NGO, Centrum Opieki nad Dzieckiem

Cel II	1. Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze poprzez akcje promujące ideę rodzicielstwa zastępczego i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze.	2024 – 2026	PCPR
	2. Tworzenie zawodowych rodzin zastępczych, finansowanie wynagrodzeń.	Na bieżąco	PCPR
	3. Wspieranie istniejących rodzin zastępczych poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń w celu podniesienia ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, dostarczanie wiedzy i umiejętności w zakresie opieki i wychowania, pomoc w prowadzeniu mediacji w sytuacjach konfliktowych, umożliwienie udzielania pomocy pedagogicznej rodzinom zastępczym w miejscu ich zamieszkania, organizacja zajęć warsztatowych dla dzieci i młodzieży o charakterze edukacyjnym, terapeutycznym oraz profilaktycznym, zapewnianie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej.	2024 – 2026	PCPR, zewewnętrzne firmy szkoleniowe
	4. Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.	Na bieżąco Wg. potrzeb rodziny	PCPR
	5. Organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy.	Na bieżąco	PCPR
	6. Prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych, zapewnienie warunków lokalowych do spotkań rodzin zastępczych w ramach ww. grup.	2024 - 2026	PCPR
	7. Zatrudnianie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.	2024 – 2026	PCPR
	8. Wyznaczenie następującego maksymalnego limitu rodzin zastępczych zawodowych : 1) w 2024 r. – 1 rodzina 2) w 2025 r. – 1 rodzina	2024 - 2026	PCPR, Powiat Tarnobrzeski

	3) w 2026 r. – 1 rodzina		
Cel III	1. Pobudzanie i podtrzymywanie motywacji rodzin biologicznych do współpracy z instytucjami w celu reintegracji rodzin – indywidualne konsultacje, pomoc prawna.	Na bieżąco	OPS, PCPR
	2. Pomoc w przywróceniu równowagi w rodzinie, uświadomienie ról społecznych i podjęcie obowiązków przypisanych tym rolom zgodnie z oczekiwaniami społeczeństwa – możliwość organizowania zajęć warsztatowych, kontrakt, indywidualne rozmowy z rodzinami, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne.	Na bieżąco	OPS, PCPR
Cel IV	1. Wspieranie finansowe i rzeczowe.	Na bieżąco	PCPR
	2. Wspieranie osób usamodzielnianych w aktywnym uczestniczeniu w życiu społecznym, kontynuowaniu nauki i uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych.	Na bieżąco	PCPR
	3. Wdrażanie i realizacja projektów w ramach środków z Unii Europejskiej na rzecz osób usamodzielnianych zagrożonych wykluczeniem społecznym.	2024 – 2026	PCPR
	4. Motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy i pomoc w zakresie przygotowania do wejścia na rynek pracy.	Na bieżąco	PCPR
Cel V	1. Wspieranie pełnoletnich wychowanków przebywających w placówkach opiekuńczo - wychowawczych w ich procesie usamodzielnienia	Na bieżąco	Centrum Opieki nad Dzieckiem
	2. Rozwój wolontariatu na rzecz dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.	Na bieżąco	Centrum Opieki nad Dzieckiem

VI. Zakładane rezultaty realizacji Programu

1. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości rodziny poprzez podejmowanie działań profilaktycznych i promujących wartości rodzinne.
2. Wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych bezradnością opiekuńczo – wychowawczą oraz rodzin dysfunkcyjnych.
3. Zwiększenie liczby niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych.
4. Zmniejszenie liczby dzieci w wieku poniżej 10 roku życia przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
5. Wsparcie istniejących rodzin zastępczych poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenie grup wsparcia, zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy, doposażenie ich mieszkań i przyznawanie dodatkowych świadczeń dla rodzin zastępczych zawodowych, zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich oraz organizowanie pomocy wolontariuszy.
6. Zatrudnienie koordynatorów celem udzielania pomocy rodzinom sprawującym pieczę zastępczą w realizacji ich zadań oraz współpracy z asystentami rodziny zatrudnionymi w gminach na terenie Powiatu Tarnobrzесьkiego.
7. Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom usamodzielnianym oraz większe wsparcie w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia, w tym poprzez wsparcie rzeczowe i finansowe.
8. Wzmocnienie procesu aktywizowania osób usamodzielnianych do uczestnictwa w życiu społecznym, kontynuowania nauki, uzyskiwania kwalifikacji zawodowych oraz podejmowania pracy.
9. Zwiększenie liczby dzieci wracających z pieczy zastępczej pod opiekę rodziny biologicznej.

Mierniki osiągnięcia celu określonego w programie:

Cel I

1. Liczba rodzin objętych poradnictwem.
2. Liczba spotkań w szkołach i innych placówkach wsparcia.
3. Liczba rodzin biologicznych objętych wsparciem asystenta rodziny i koordynatora pieczy zastępczej.

4. Liczba zorganizowanych imprez o charakterze rodzinnym.

Cel II

1. Liczba akcji promujących ideę rodzicielstwa zastępczego.
2. Liczba prowadzonych szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze.
3. Liczba utworzonych zawodowych rodzin zastępczych.
4. Liczba szkoleń dla rodzin zastępczych.
5. Liczba warsztatów dla dzieci i młodzieży umieszczonych w pieczy zastępczej.
6. Liczba dzieci biorących udział w warsztatach.
7. Liczba dzieci objętych specjalistyczną pomocą.
8. Liczba rodzin objętych pomocą prawną.
9. Liczba rodzin objętych wolontariatem.
10. Liczba grup wsparcia dla rodzin zastępczych.
11. Liczba zatrudnionych koordynatorów.

Cel III

1. Liczba rodzin biologicznych objętych konsultacjami i pomocą prawną.
2. Liczba warsztatów zorganizowanych dla rodzin biologicznych.

Cel IV

1. Liczba usamodzielnianych wychowanków.
2. Liczba projektów na rzecz usamodzielnianych wychowanków.
3. Liczba usamodzielnianych wychowanków objętych aktywizacją zawodową.

Cel V

1. Liczba pełnoletnich wychowanków objętych procesem usamodzielnienia.
2. Liczba wolontariuszy współpracujących z placówkami opiekuńczo – wychowawczymi.

Wskaźniki osiągnięcia celu głównego:

1. Utworzenie rodziny zawodowej.
2. Wzrost kompetencji rodzin zastępczych poprzez udział w szkoleniach.
3. Wzrost liczby zintegrowanych rodzin.
4. Zwiększenie liczby rodzin biologicznych objętych wsparciem asystenta rodziny, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej.

5. Wspieranie pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych udzielając im pomocy psychologicznej i prawnej.

VII. Źródła finansowania

Poniższa tabela przedstawia prognozę wydatków związanych z realizacją zaplanowanych działań na lata 2021 – 2023.

Nr celu szczegółowego i działania	przewidywane źródła finansowania		
	2024	2025	2026
1.1	Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych		
1.2	Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych		
1.3	Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych		
2.1	Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych		
2.2	50 000	50 000	50 000
2.3	Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych		
2.4	Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych		
2.5	Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych		
2.6	Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych		
2.7	Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych		
2.8	Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych		
3.1	Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych		
3.2	Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych		
4.1	Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych		
4.2	Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych		

4.3	Wydatek niewyceniony – koszt realizacji uzależniony od wysokości środków pozyskanych w ramach konkursu
4.4	Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych
5.1	Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych
5.2	Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych

VIII. Monitorowanie Programu

Monitorowanie przebiegu realizacji Programu będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Kierownik PCPR, w ramach corocznie przedstawianego Radzie Powiatu sprawozdania z działalności jednostki, przedłoży również raport z realizacji Programu.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb. Jego realizacja nastąpi od dnia uchwalenia do 31 grudnia 2026r.